

koji kao takav sebi samom nikada nije prisutan u potpunoj samoprozirnosti ili samodatosti kao u slučaju Boga. Odatle sledi da ljudska reč nikada nije jedna već je mnoštvo reči. Mnoštvo reči nije nikakavo nadomeštanje jednosti ljudskog duha, već je ona slika nepotpunosti našeg mišljenja, tj. toga da u onome što on misli on kao takav i po sebi nikada nije sebi u potpunosti prisutan.

Kao treće, za razliku od Boga koji u reči potpuno iskazuje ono što on jeste kao apsolutni aktualitet, svaka naša reč kojim se dovršava proces mišljenja je puki akcedens duha. Rečju, iako ljudska reč intendira stvar samu, ona je kao takva ne može sadržati u sebi kao celu. Sa druge strane ova nedovršivost procesa mišljenja stvari i njwnog iskazivanja u ljudskoj reči znači pozitivno gledano da je data nedovršivost oblik beskonačnosti ljudskog duha, koji uvek iznova prevazilazi sebe.

Ono što Gadamer izvodi iz hrišćanskog učenja o inkarnaciji i unutrašnjoj reči, kao ključno za vlastitu hermeneutičku filozofiju jeste ideja da unutrašnje jedinstvo mišljenja i kazivanja sebe nikada nije refleksivni proces već uvek ima intencionalnu strukturu, tj. uvek je usmereno na stvar. Reč ne odslikava strukturu refleksije, reč nije ono nakon čije izrade se mišljenje vraća sebi. Reč je ospoljenje procesa mišljenja. Reč nije ospoljavanje mišljenja u neki drugi medijum, već je ostajanej duha u duhovnoj sferi. Ovaj momenat kojim ljudski duh time što je sebi dao vlasitti izraz i time ostao pri sebi, po Gadameru, često se pogrešno razume kao refleksivnost, ili samoogledanje duha. Međutim, unutrašnje jedinstvo mišljenja i govorenja govori o nerefleksivnom karakteru reči koji uopšte i omogućava refleksiju. U proscesu mišljenja misao se ne kreće od sebe ka reči kao nečemu drugom. Ovde se ljudski duh ne deli na neka dva već reč izažava mišljenu stvar. Reč polazi od stvarne sadržine, od same stvari, koja je zahvaćena